

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

Кафедра менеджменту, маркетингу та публічного
адміністрування

РОБОЧА ПРОГРАМА (СИЛАБУС)

навчальної дисципліни «Комплексна безпека та гібридні загрози»

1. Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка
Статус дисципліни	Нормативна (обов'язкова)
Форма здобуття освіти	очна
Рік підготовки, семестр	2 рік/3 семестр
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	5/150
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Модульний контроль
Мова викладання	українська
Розміщення курсу	Google classroom

2. Інформація про викладача

1. **Викладач:** *Карпенко Оксана Олександрівна*, д.е.н., проф., професор кафедри менеджменту, маркетингу та публічного адміністрування

Графік роботи: за розкладом. Робочий кабінет №103,

2. **Віртуальний офіс:** робочий телефон (0664512332), E-mail: o.karpenko@istu.edu.ua, посилання на вебінар Google Meet в Google classroom, графік консультацій: середа 15:00 – 16:00.

Більше інформації про викладача можна знайти на офіційному сайті Університету за цим [посиланням](#).

3. Анотація навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування системи знань та вмінь, необхідних для виконання організаційних, аналітичних та консультаційних функцій щодо ідентифікації та протидії гібридним загрозам і забезпечення комплексної безпеки на національному й міжнародному рівні.

Дисципліну розроблено та впроваджено на основі виконання завдань міжнародного проєкту Erasmus + «Академічна протидія гібридним загрозам» (Academic Response to Hybrid Threat, WARN), який реалізується в межах Програми Європейського Союзу Еразмус+ за напрямом «Розвиток потенціалу вищої освіти» (Erasmus+ Capacity Building Project 610133-EPP-1-2019-1-FI-EPPKA2-SBHE-JP, 2019-2024 pp).

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів вищої освіти із:

- загальнотеоретичними засадами гібридних загроз,
- понятійно-категоріальним апаратом теорії гібридних загроз і комплексної безпеки;
- вимогами протидії гібридним загрозам і забезпечення комплексної безпеки;
- сучасними доменами (сферами) та інструментами гібридних загроз;
- закономірностями гібридних загроз і комплексної безпеки на тлі світової політики та

політики окремих країн та регіонів.

- **формування умінь:**

- застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез.
- постійно вчитися та оволодівати сучасними професійними знаннями.
- проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з

різних первинних та вторинних джерел.

- застосовувати відповідні поняття, теорії і методи до аналізу гібридних загроз і

комплексної безпеки стосовно політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

- використовувати сучасні теорії гібридних загроз, концепти та методи комплексної безпеки для інтерпретації та змістовного аналізу гібридних загроз і комплексної безпеки на місцевому, національному та міжнародному рівні.

- **розвиток у здобувачів таких комунікаційних навичок:**

- аргументовано висловлювати і відстоювати власну думку у обговорюванні дискусійних питань щодо ідентифікації та протидії гібридним загрозам і забезпечення комплексної безпеки на національному й міжнародному рівні.

Навчальна дисципліна вносить вклад у формування таких компетентностей та досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньою програмою:

загальні компетентності:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

фахові (спеціальні) компетентності:

СК05. Здатність виявляти, поглиблювати аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

програмні результати навчання:

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

Пререквізити: базові знання з управлінських, історичних, психологічних, правових та інших дисциплін на рівні не нижче бакалаврського.

Рекомендовані навчальні матеріали та ресурси

Основні:

1. Гібридні загрози та комплексна безпека: навчальний посібник. Укл. Карпенко О.О., Осипова Є.Л. Київ : ТОВ «ТРОПЕА», 2024. 76 с.
2. Розпізнавання та протидія гібридним загрозам на транспорті та в логістиці : навч.

посіб./ укл. О.О. Карпенко, Є.Л. Осипова. Київ : ТОВ «ТРОПЕА», 2024. 68 с.

3. Cullen, P., Juola, C., Karagiannis, G., Kivisoo, K., Normark, M., Rácz, A., Schmid, J. and Schroefl, J., The landscape of Hybrid Threats: A Conceptual Model (Public Version), Giannopoulos, G., Smith, H. and Theodoridou, M. editor(s), EUR 30585 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021, ISBN 978-92-76-29819-9, doi:10.2760/44985, JRC123305. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123305>
4. Treverton, G. F., Thvedt, A., Chen, A. R., Lee, K., & McCue, M. (2018). Addressing hybrid threats. - Swedish Defence University. ISBN 978-91-86137-73-1. URL: <https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2018/05/Treverton-AddressingHybridThreats.pdf>
5. Jungwirth R., Smith H., Willkomm E., Savolainen J., Alonso Villota M., Lebrun M., Aho A., Giannopoulos G., Hybrid threats: a comprehensive resilience ecosystem – Executive summary, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/113791, JRC129019. URL: https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2023/09/JRC129019_02.pdf
6. Monaghan Sean (Ed.), Patrick Cullen, and Njord Wegge. 2019. MCDC Countering Hybrid Warfare Project: Countering Hybrid Warfare. 94 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/784299/concepts_mcdc_countering_hybrid_warfare.pdf
7. Turvallisuuskomitea. (2017). *Concept of Comprehensive Security – Building National Resilience in Finland*. URL: <https://turvallisuuskomitea.fi/concept-of-comprehensive-security-building-national-resilience-in-finland/>
8. Cullen, Patrick J, and Erik Reichborn-Kjennerud. MCDC Countering Hybrid Warfare Project: Understanding Hybrid Warfare A Multinational Capability Development Campaign project (2017). 36 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/647776/dar_mcdc_hybrid_warfare.pdf
9. Glossary Hybrid Threats / Глосарій з гібридних загроз / упоряд. С.В.Гришко та ін.; за заг. ред. С.В. Гришко. 2021. 113 с. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/16258>

Допоміжні:

1. Карпенко О.О., Осипова Є.Л., Матвійчук Є.І. цифрова трансформація в контексті гібридних загроз. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 65. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4455/4394>
2. Карпенко О. О., Осипова Є. Л., Пахота Н. В. Захист від маніпулятивного впливу сугестивних технологій в умовах гібридної війни. *Economic Synergy*, 2024. (3), 30–48. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2024-3-2>
3. EU Security Union Strategy: connecting the dots in a new security ecosystem. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/EU_Security_Union_Strategy_connecting_the_dots_in_a_new_security_ecosystem.pdf
4. JOINT STAFF WORKING DOCUMENT. Report on the implementation of the 2016 Joint Framework on countering hybrid threats and the 2018 Joint Communication on increasing resilience and bolstering capabilities to address hybrid threats. Brussels, 24.7.2020.SWD(2020) 153 final. URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2020/EN/SWD-2020-153-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>
5. Business community and hybrid threats: Report of Pasi Eronen Foundation for Defense of Democracies. Helsinki, 2018. URL: <https://view.24mags.com/mobilev/bbc43250c51aa3c0b599cb18066f3c#/page=1>
6. Harjanne A., Muilu E., Pääkkönen J., Smith H. (2018) Helsinki in the era of hybrid threats – Hybrid influencing and the city. – Helsinki, Finland: Hybrid CoE. URL: https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2018/hybridiraportti_eng_020818_netiti.pdf

Інформаційні ресурси:

1. The European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats (Hybrid CoE). URL: <https://www.hybridcoe.fi/about-us/>
2. WARN Project Website. URL: <http://warn-erasmus.eu>

4. Організація вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Форми занять (найменування, кількість годин)	Форми контролю	Максимальна кількість балів
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОМПЛЕКСНА БЕЗПЕКА			
Тема 1. Тенденції та пріоритети розвитку системи світової колективної безпеки			
	Лекція 1,2 - 4 год.		
	Практичні заняття 1,2 – 4 год.	Перевірка завдань самостійної роботи	10
	Самостійна робота – 14 год	Див. примітку	
Тема 2. Система забезпечення національної безпеки.			
	Лекція 3,4,5,6 - 8 год.		
	Практичні заняття 3,4,5,6 – 8 год.	Перевірка завдань самостійної роботи	10
	Самостійна робота – 14 год	Див. примітку	
Тема 3. Економічна безпека в системі національної безпеки України			
	Лекція 7,8 - 4 год.		
	Практичні заняття 7,8 – 4 год.	Перевірка завдань самостійної роботи.	10
	Самостійна робота – 14 год	Див. примітку	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ГІБРИДНІ ЗАГРОЗИ			
Тема 4. Асиметрія, гібридні загрози (НТs) та безпека			
	Лекція 9,10 - 4 год.		
	Практичні заняття 9,10 – 4 год.	Перевірка завдань самостійної роботи	10
	Самостійна робота – 14 год	Див. примітку	
Тема 5. Концептуальна модель гібридних загроз			
	Лекція 11,12,13,14 - 8 год.	Опитування	
	Практичні заняття 11,12,13 – 6 год.	Перевірка завдань самостійної роботи	10
	Самостійна робота – 14 год	Див. примітку	
Тема 6. Основи захисту			
	Лекція 15,16 - 4 год.	Опитування	
	Практичне заняття 14,15 – 4 год.	Перевірка завдань самостійної роботи	10
	Самостійна робота – 16 год	Див. примітку	
Разом поточна робота			60
	Модульний контроль – 2 год.	Комп'ютерне тестування	40
Разом за кредитним модулем			100

Примітка. Завдання та запитання з матеріалу, що виноситься на самостійне опрацювання, включені до індивідуальних завдань та тестових завдань з модульного контролю.

5. Політика навчальної дисципліни

5.1. Політика щодо відвідування занять

- аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно з розкладом, який розміщений на офіційному сайті Університету (ознайомитись за посиланням [Розклад](#));
- права, обов'язки та основні правила поведінки здобувачів освіти протягом навчання в Університеті регламентується [Правилами внутрішнього розпорядку для здобувачів](#).

5.2. Політика оцінювання навчальних досягнень здобувачів

- система, шкали та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів наведені у [Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Зкладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#);

- **критерії оцінювання.**

Критерії оцінювання індивідуальних практичних завдань:

Програмою передбачено виконання практичних індивідуальних завдань з навчальної дисципліни з максимально можливою кількістю балів 10 за кожне. Критерії оцінювання кожного завдання подані у таблиці

Етапи розв'язування завдання	Кількість балів		
	Правильно, ефективно, 3 бали	Правильно, не ефективно, 2 бали	Неправильно чи не обрано, 0 балів
Вибір та обґрунтування методики (методу, технології, способу)	Правильно, ефективно, 3 бали	Правильно, не ефективно, 2 бали	Неправильно чи не обрано, 0 балів
Виконання завдання	Без помилок, 4 бали	Незначні помилки, 2 бали	Значні помилки, відсутність, 0 балів
Результат	Правильний, 2 бали	Неточний, 1 бал	Неправильний чи відсутній, 0 балів
Діагностика (перевірка результату)	Правильна, 1 бал	Неточна, 0,5 балів	Неправильна чи відсутня, 0 балів

Критерії оцінювання тестових завдань модульного контролю.

Кожне тестове завдання складається з кількох тестів, що оцінюються визначеною кількістю балів. Якщо тест виконаний правильно, то здобувач отримує цю кількість балів, якщо неправильно, то нуль балів.

- визначені силабусом навчальні завдання є обов'язковими для виконання здобувачами освіти. Розподіл балів за окремі завдання вказаний у розділі 5 «Організація вивчення навчальної дисципліни»;
- здобувач може набрати додаткові бали шляхом підготовки тез з тематики дисципліни на конференцію та участі у ній. Максимальна кількість додаткових балів 10;
- максимальна кількість балів за поточну роботу упродовж кредитного модуля становить 60 балів, мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового оцінювання кредитного модуля становить 30 балів; максимальна кількість балів за підсумкове оцінювання модульного контролю становить 40 балів;
- можуть бути визнані та зараховані (повністю чи частково) у межах навчальної дисципліни результати навчання, досягнуті здобувачем поза навчальними заняттями в ЗВО «МНТУ» через формальну освіту (на основі додатку до диплому чи академічної довідки), що регулюється [Положенням про організацію освітнього процесу](#), або неформальну, інформальну освіту (через процедуру визнання, яка регулюється [Порядком визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти](#)).

5.3. Політика щодо дедлайнів та перескладання

- усі передбачені програмою завдання мають бути виконані у встановлені викладачем терміни;
- робота, яка здається здобувачем менше ніж за п'ять робочих днів до модульного контролю без

поважних причин, не перевіряється викладачем;

- здобувачу, який не здав роботу у встановлені терміни з поважних причин, надається можливість здати її після встановленого терміну за погодженням із викладачем;
- ліквідація академічної заборгованості відбувається у встановлені графіком освітнього процесу терміни та у порядку, передбаченим у [Положенні про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).

5.4. Політика дотримання принципів академічної етики та доброчесності

- здобувачі мають дотримуватись принципів академічної етики та доброчесності наведених у [Кодексі академічної етики](#) та [Положенні про академічну доброчесність здобувачів освіти та науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників](#) Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая».
- порушення принципів академічної доброчесності тягне за собою цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність, передбачену чинним законодавством та наведеним вище положенням;
- Університет визнає важливість різноманітності студентського контингенту і прагне до створення комфортного інклюзивного та справедливого середовища для навчання різних категорій здобувачів. Будь-яка поведінка (включно з переслідуваннями, сексуальними домаганнями, дискримінацією, розпалюванням ворожнечі), яка загрожує цій атмосфері, не допускається. Інформація про прояви такої поведінки учасниками освітнього процесу під час занять має бути негайно доведена до викладача навчальної дисципліни чи адміністрації Університету.

5.5. Політика оскарження результатів підсумкового контролю

Порядок оскарження результатів підсумкового контролю (кредитний модуль чи атестація) регулюється розділом 6 [Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Закладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»](#).

5.6. Політика комунікацій

Комунікації з викладачем:

- усі обов'язкові для виконання завдання з навчальної дисципліни, рекомендації до їх виконання, максимальна кількість балів та дедлайни викладені у розділі «Завдання» відповідного навчального курсу у Class Room;
- усі важливі повідомлення для здобувачів викладач розміщує у розділі «Стрічка» відповідного навчального курсу у Class Room;
- усі виконані завдання здобувач повинен завантажувати для перевірки до навчального курсу у Class Room;
- викладач перевіряє виконане здобувачем завдання протягом наступних трьох робочих днів після завантаження роботи та виставляє отриману оцінку до електронного журналу навчального курсу у Class Room;
- при проведенні заняття у форматі відеоконференцій камери здобувачів мають бути ввімкнені протягом усього заняття;
- індивідуальні консультації викладач надає здобувачам офлайн у приміщенні та за графіком, визначеними у силабусі, або онлайн у віртуальному офісі за визначеним графіком.

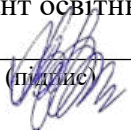
Комунікації в групі

Викладач заохочує дискусії із спірних питань та проблем, що розглядаються у межах навчальної дисципліни, висловлювання власної точки зору здобувачів на предмет їх вирішення. Обговорення та дискусії мають вестись у обстановці поваги до іншої точки зору, шанобливого ставлення до думок опонентів. Критика має бути конструктивною та обґрунтованою.

Силабус навчальної дисципліни складено професором кафедри менеджменту, маркетингу та публічного управління, доктором економічних наук, професором Оксаною КАРПЕНКО.

«Погоджено»

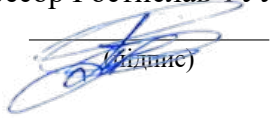
Гарант освітньої програми

(підпис)

доктор економічних наук, професор Вероніка ХУДОЛЕЙ

Ухвалено рішенням кафедри менеджменту, маркетингу та публічного управління (*протокол № 5 від 25 грудня 2024 року*)

Завідувач кафедри менеджменту, маркетингу та публічного управління, доктор економічних наук,
професор Ростислав ТУЛЬЧИНСЬКИЙ

(підпис)